

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strălătațe pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articoll nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Anacronism.

Sibiin, 14 Martie n.

S'au înmulțit partidele politice în țară. Baronul Bánffy, fostul ministru-president, care încă cu ocaziunea căderii sale de la putere prorocise, că va mai apăre pe arena vieții publice magiare, ca *factor prin fapte*, își organizează mereu partidul, pretutindenea unde află aderenți; ear' contele Apponyi, supărat că nu i-a succes să fie el însărcinat cu formarea cabinetului ungar, în locul contelui Tisza, ori cel puțin să fie acceptat și el ca ministru, — fie la oricare resort în cabinetul Tisza, — și-a convocat Vineri seara credincioșii, — cari cu el împreună au eșit din partidul guvernamental, — la o constatare, care a avut de urmare decretarea reînființării vechiului *partid național*, partid ce existase și mai înainte, condus tot de contele Apponyi.

Avem deci, ca partid nou, partidul lui Bánffy, care nu e reprezentat în dietă, dar șeful, factorul prin fapte, are speranță să devină partid guvernamental, și avem partidul lui Apponyi, care, după ce nu a putut fi recunoscut de guvernamentabil câtă vreme făcea parte din partidul de la putere, în care se contopise, pe semne își reia rolul din trecut, de a fi partid de opoziție pentru totdeauna. Partid de control și de — vecinică nemulțămire.

Dață e bine, ori nu, ca Magiarii să se împartă în partide atât de multe politice, pe noi nu ne privește absolut de loc, și chestia aceasta nu vrem să o discutăm. Ei, tréba lor. Ce vrem să scötem la ivél e faptul, că contele Apponyi, cu ocaziunea reînființării partidului seu național, a rostit o vorbire mai lungă, în care se cuprind enunțaiuni de interes și pentru noi.

În vorbirea acestă contele Apponyi și-a schițat programul politic pentru viitor, în liniamente generale, aflându-se întré ele unele cari merită să fie cunoscute și analizate.

Nu ne simțim chiămați să caracterisăm atitudinea politică a contelui Apponyi. Au caracterisat-o alții, chiar ómenii sei, Magiarii, cari au aflat și au constatat, că nobilul conte e cel mai inconsecuent dintré toți politicienii de valóre de astăzi ai națiunii magiare.

Nici nu se pöte altcum. Un om care nu urmărește alta de cât *populăritate în jos*, nu pöte să fie de cât inconsecuent în părerile sale politice, pe cari și-le croește totdeauna conform curentului dominant. Și fiindcă curentul e astăzi *șovinist* din cale afară, pe cörda acestă cântă imnuri politice și contele Apponyi.

Tocmai din acest motiv e inconsecuent nobilul conte chiar și în vorbirea pe care a rostit-o Vineri seara în ședința de constituire a partidului seu. Pentru-că, pe când de-o parte accentua sus și tare, că politica partidului seu trebuie să se aibă ca-ideă fundamentală *curățenia vieții publice și basa morală*, adecă domnia dreptului și asigurarea libertății legale pe toate terenele: de altă parte n'a uitat să facă pomenire despre întărirea și asigurarea *unității naționale* a statului ungar.

Știm ce însemnă această *unitate națională*. Ea e egală cu magiarizarea

popórelor nemagiare din patrie. Cu contopirea lor în națiunea magiară. Cu nimicirea individualității lor naționale.

Intrebăm însă: e lucrul acesta lucru *moral*? Și o politică, menită să ducă statul la unitate națională magiară, să nimicească celelalte popóre din patrie, e pusă pe *baze morale*?

Noi credem că nu. Ear' o politică lipsită de baze morale nu pöte să fie bună și nu pöte să ducă la scop. Pentru-că legile moralei nu pot fi călcate în picioré. Nu pot fi desconsiderate, fără a provoca o rěsbunare amară, care mai curěnd ozi mai târziu are să urmeze.

Pe baze morale ar fi pus un partid politic magiar atunci, când ar zice așa: statul ungar e compus, și a fost compus de la întemeiere, din mai multe popóre, cari toate își au limba lor, obiceiurile lor, dorințele lor și aspirațiunile lor, pe cari noi datori suntem, nu numai să le respectăm, ci să le și promovăm, să dăm chiar mână de ajutor popórelor spre a se valora în cea mai posibilă măsură. Promitem deci a o face acestă.

Așa ar fi drept, așa ar fi frumos, așa ar fi *moral*.

Și când un astfel de partid politic s'ar ivi în patria acestă, toate popóarele nemagiare s'ar însufleși pentru el, și s'ar înrola sub stégul seu, căci ar fi un partid cu adevărat patriotic, cu durere de inimă pentru toți cetățenii patriei, fără deosebire de lege și limbă.

Formarea unui astfel de partid politic magiar e însă astăzi curată imposibilitate, pentru-că păcătósul curent șovinist nu permite, ca să fie înjghebat. La noi nu pot să existe de cât partide pronunțate șoviniste. Așa e partidul de la putere, așa e partidul kossuthist, partidul popular, partidul ugonist, și așa e partidul lui Bánffy și al lui Apponyi. Supralicitarea pe care o fac partidele acestea, întré ele, se face numai și numai pe tema șovinismului, nu pe alta.

A vorbi deci, la înființarea, ori reînființarea unui astfel de partid, de *bază morală*, nu e alta, de cât curat — anacronism.

Din parlament. Dieta magiară s'a pus pe lucru. În ședința de Vineri a votat legea despre contingentul de recruți, ear' Sâmbăta a început discuția asupra îndemnării, care se va continua, și probabil se va termina, în ședința de astăzi. Măne dieta nu ține ședință. Astăzi vor fi votate legile militare și din partea casei magnaților, și în curěnd va urma sancționarea lor. În dietă se va discuta apoi pe rînd, budgetul anului 1903, budgetul anului 1904, legea de recrutare pe anul 1904, pactul cu Austria, modificarea legii electorale, și mulțime de alte proiecte de lege, cari de mult așteptă rezolvarea în cartónele detsi.

Asentările. În urma păcii făcute în ședința de Joi a dietei proiectul de lege despre contingentul de recruți pe anul 1903 în două zile a trecut prin toate formele discuției parlamentare, fiind primit Sâmbăta și în a treia citire. Astfel, impedimentul asentărilor pentru acel an fiind deja delăturat, ministrul de honveți a dat ordin, ca comisiunile de asentare să-și începă lucrările în 21 Martie (Luna viitoare).

Din 21 Martie până la sfěrșitul lunii

April asentările au să fie terminate pretutinderea. Cei asentăți vor avé să se presinte la trupe în 9 Maiu, când apoi rezervistii de la trupele de infanterie vor fi dimiși a casă imediat, ear' cei de la cavalerie și artilerie probabil că numai la sfěrșitul lunii Maiu vor puté fi dimiși.

Pe calea realizării „concesiunilor”. Întré concesiunile făcute Magiilor cu privire la armată e și validitatea limbii magiare în școlele militare. Primul pas întru realizarea aceste concesiuni e făcut deja. A nune, în comitiva ministrului ung. de honveți, la concursul pentru primiri în școlele militare la începutul anului școlar viitor, — pe care concurs îl dăm în estras la alt loc în numărul de azi, se accentuă deosebi, că „în școlele ces. și reg. militare reale, aflătoare pe teritoriul Ungariei, instrucția se va face în limba magiară și germană, deja cu începere de la anul școlar 1904—1905, și astfel elevilor magiari (magyarajkú) li-se va ușura în mod esențial progresul”.

Din protopresbiterate.

Sinod protopresbiterat în Dej.

— 24 Februarie (8 Martie).

În 24 Februarie st. v. s'a ținut sinodul protopresbiterat ordinar al tractului Dej, sub presidenția protopresbiterului tractual T. Hermann. Sinodului i-a premers sf. liturgie și parastas pentru marii binefăcători ai bisericei noastre ortodoxe-române din patrie, cu chălmarea duhului sfânt, toate sěvărșite de șeful tractual T. Hermann și de preoții G. Hango și Sig. Lengyel.

După deschicerea ședinței și constituirea biroului, ales fiind notariu preotul Gr. Lador, și bărbăți de încredere advocații Dr. I. Farkas și Dr. I. Șlim, — protopresbiterul prezintă convocătorul la acest sinod și își cetește raportul general despre starea tractului în anul 1903. Raportul se la în general și în special la cunoștință.

Din raportul general estrag următoarele:

A. Partea administrativă de birou. În cursul anului 1903 au intrat la oficiul protopresbiterat 464 de esbite (deci cu 26 mai multe de cât în anul 1902), cari toate au fost rezolvite. — Administrațiunea în anul acesta s'a ameliorat mult, dar o îngreunăză și întârzie încă mult, prin negligența lor, parochii Ioan Goron din Esc, Vas. Bodea din Gostila, I. Buzura din Poiana-Blenchii, Vas. Gog sen. și cap. Vas. Gog. jun. din Olpret și Const. Micu din Vima-mare.

B. Partea organizătoare. Împărțirea tractului în 16 cercuri electorale pentru alegerea membrilor la sinodul protopresbiterat pe viitor, votată de sinodul protopresbiterat ordinar din anul trecut, a fost aprobată de P. V. Consistoriu arhiepiscopale.

Credincioșii nostri din Săcel, în Maramureș, acușăți la tribunalul din Sighet, au fost achitați și este speranță, că parochia, după ce acum are preot stabil ca administrator, se va consolida.

În anul trecut s'a mai înființat prin trecere de la unți o comună nouă biserică în Maramureș, și anume în Dragomirești, și pe sēma credincioșilor nostri de acolo isprăvește funcțiunile necesare tot preotul din Săcel, fiind organizați deja și constituiți în comună biserică.

C. Scaunul protopresbiterat. Scaunul protopresbiterat a ținut ședințe numai când au cerut trebuințele. Din ațele acestuia e de amintit, că în anul acesta s'au instituit mai mulți parochii noi, și anume: Alexandru Cherebeșiu în Cheuchiș, Augustin Bodea în Ci-

ceu Corabie, Sigismund Lengyel (fost preot gr. cat. și reîntors la biserica ortodoxă) în Selișca și Gregoriu Magherușan în Curtuiș, ear' Victor Both ca administrator în Săcel. — S'a pertractat și un proces divorțial.

D. Partea bisericăscă. Protopresbiteratul e format din 33 comune bisericăști, și anume 28 matere și 5 filii, în cari funcționează 26 parochii, 1 administrator și 1 capelan; deci cu 4 parochii și 1 administrator mai mult de cât în anul 1902. Pe lângă acestea mai este pe teritoriul tractului și 1 preot în funcțiune de stat. La finea anului 1903 numai parochia Dobricel a rămas vacantă.

Conform datelor statistice au fost în acest protopresbiterat 3756 familii cu 9245 bărbăți și 8884 femei, deci 206 suflete mai multe de cât în anul trecut.

Căsătorii religioase s'au încheiat 100, dintré cari 84 pur ortodoxe, ear' 16 mixte; deci cu 26 mai puține de cât în anul 1902. — Căsătorii numai civile a fost una singură, din cauză de rudenie; dar esoperată fiind deja dispensațiunea, cei interesați se vor cununa și bisericăște.

Concubinate au fost 122; cu 5 mai multe de cât în anul 1902.

Nașteri legitime: copii 275, fete 230; ear' ilegite copii 23, fete 22; în total cu 49 mai puține de cât în anul 1902.

Au murit 227 bărbăți și 224 femei; cu 13 mai mulți de cât în anul 1902.

De la biserica gr. cat. au trecut la noi: în Cheuchiș 1, în Diviciori-mari 1, în Negrilești 9, în Săcel 9 și în Dragomirești 168; ear' de la noi la biserica gr. cat. în Săcel 2.

Viața religioasă-morală și alipirea poporului nostru către biserică în unele comune nu este suficientă. Căusele sunt diferitele curente generale bolnăvicioase, ce au de scop subtragerea credincioșilor de sub influința preoției și a bisericei. Acestă nisuință însă are succes numai în acele comune, unde preoții nu sunt la înălțimea misiunii lor în general; — ear' în special, unde sau nu s'au înființat fonduri bisericăști, din cari să se acopere spesele curente ale parochiei, sau cele existente nu se adminitrăză cu destulă înțelepciune și corectitate.

E. Partea școlară. Deși starea școlilor noastre confesionale din acest protopresbiterat s'a ameliorat din an în an tot mai mult, atât în privința edificiilor școlare și a salărilor, cât și în privința învățătorilor calificați și definitiv aplicați, — în care privință numai bunul Dumnezeu știe greutățile ce am avut să le învingem, — zice protopresbiterul în raportul seu, — totuși cu privire la edificiile școlare din unele parochii și la înzestrarea lor cu aparatele de învățământ prescise de lege, este încă mult de dorit — contra organelor indifferente față de școlă P. V. Consistoriu și protopresbiterul au luat măsurile cele mai severe și este speranță de îndreptare.

În anul școlar 1902/3 au fost în protopresbiterat 23 școle cu 21 edificii școlare proprii și 2 închiriate, dintré cari 14 corăspundătoare, ear' 9 necorăspundătoare legii.

La cele 23 școle au funcționat 20 învățători, dintré cari 10 definitiv, 7 provizori și 3 tolerați.

Dintré învățători au fost pensionați: Gr. Gavriș din Ciceu-Giurgești, Gavr. Tolca din Diug, Vas. Conțig din Gostila și Constantin Conțig din Muncel.

În Gherla și Săcătura sunt școle gr. cat., ear' în Cheuchiș, Diviciori-mari, Gălgău, Săcel, Dragomirești și Selișca — școle de stat. — Elevii nostri cercetăză aceste școle.

În parochiile Esc și Vima-mare nici acum nu este întregit salariul învățătoresc la minimul (600 cor.) prescise de lege; în parochia primă nu se dă ajutoriu de stat, fiindcă edificiul școlar nu corespunde legii, ear' în cea din urmă fiindcă nu este edificiu școlar de loc.

Salarele învățătoresci s'au acoperit: din fond. bis. 600 cor., de la popor 6430 cor. 50 fil., de la comunele pol. 37 cor. 50 fil., la cuincuenalii fond. bis. au dat 100 cor., de la stat s'a dat în salarii 4652 cor. și în cuincuenalii 500 cor. (Va urma).

Din România.

De la „Academia Română“. Marti, 8 Martie n. s'a făcut la București deschiderea sesiunii generale a „Academiei Române“, sub presidenția dlui P. S. Aurelian. Prezenți au fost 26 membri. De la noi numai domnii Dr. A. M. Marienescu și Iosif Vulcan, ceilalți și-au scusat absența. Secretariul general dl D. A. Sturdza a citit raportul despre lucrările de peste an. Într-o sesiune s'a împărțit apoi programa lucrărilor sesiunii generale. Vineri, 11 Martie n. a fost sesiunea publică, în care dl Dr. A. M. Marienescu și-a citit interesanta lucrare despre *Iliri, Macedo-Români și Albanezi*. Sesiunea va fi închisă în săptămâna patimilor.

Morțea lui Stefan cel Mare. În 2 Iulie v. a. c. se împlinesc 400 de ani de la morțea lui Stefan cel Mare, domnul Moldovei. Ministrul român de instrucțiune publică, dl S. Haret, a dat din vreme circular, în care ordonă, că în ziua numită are să fie serbată memoria marelui domn de toate școlile din regatul român, cu totă pompa cuvenită. Spre acest sfârșit dispune ministrul din vreme, că la orele 9 dimineața în fie-care oraș să se țină o panachidă, în care se va face pomenirea lui Stefan Vodă, a căpitănilor și a ostașilor lui, căzuți în lupte pentru apărarea și întregirea pământului românesc. Toate școlile, cu profesorii și drapelele lor, au să asiste la această panachidă, care se va oficia sub cerul liber, în piață, ori în vre-o grădină publică, unde să fie spațiu suficient pentru toate școlile. După terminarea panachidei se vor ține cuvântări patriotice de către profesori. Școlile de la sate vor serba memoria lui Stefan cel Mare la 4 Iulie v. mergând la biserică, unde se va face pomenirea lui Stefan, a căpitănilor și ostașilor sei, ear' de la biserică îndărăt la școală, unde învățătorul va ține vorbire ocazională și corul școlii va cânta piese patriotice! Armata română încă va serba cu mare pompă memoria marelui domn român, decedat înainte cu patru secolii.

Din Austria.

Părueți în dieta austriacă. Dușmănia dintră Cehi și Germani, în ședința de Sămbătă a dietei austriece a ajuns până la părueți ca în birturile cele mai ordinare. Cehii au cerut votare nominală în cesiunea interpelării făcute pe tema turburărilor studențești din Viena și Praga. La acesta Wolf a strigat: „Germanilor, până când suferiți purtarea provocătoare a Cehilor?“ Cehii au răspuns cu injurături și insulte; Wolf trecând peste bănci a mers la deputatul ceh Scala și l'a luat de pept; tovarăși de ai lui Scala au înghetat apoi pe Wolf, l'au trântit jos și au început să l'lovască cu călcăiele. Au alergat în ajutorul lui Wolf câțiva deputați germani și s'a încins părueală care a durat timp de zece minute.

După restabilirea ordinii presidentul a enunțat înfruntări celor cari le-au meritat, apoi s'a continuat — discuția.

Inchiderea universității din Viena. Lupta dintră Cehi și Germani purtată de partidele politice pe tema egalității limbii cehice în Boemia, din partea Cehilor, și pe tema supremației limbii germane, din partea Germanilor, a atras în vârtejul ei și pe studenții universitari cehi și germani, a căror dușmănie în timpul din urmă a degenerat în părueți. Săptămânile trecute s'a întâmplat bătăie strașnică între studenții de la universitatea din Praga, unde Cehii fiind în ma-

ioritate, au bătut urf pe colegii lor germani. Drept răzbunare pentru bătăia mîncată de colegii de la universitatea din Praga, studenții germani de la universitatea din Viena, unde Cehii sunt în minoritate, au înscenat zile de-a rândul demonstrațiuni contra Cehilor, cari demonstrațiuni Joi și Vineri au degenerat în bătăie. Deosebi Vineri bătăia a fost sîngeră; mulțime de studenți Cehi s'au ales cu capetele sparte și cu alte răni grave, trebuind a fi duși pe pat. Din cauza acestor turburări universitatea din Viena e închisă deja de Vineri.

Revistă esternă

Congres sërbo bulgar. Visita studenților universitari din Belgrad, făcută săptămîna trecută la colegii lor bulgari în Sofia, nu a fost numai vizită de colegialitate, ci are și tendință politică. După formalitățile de primire studenții s'au întrunit în congres, spre a discuta situația „fraților“ din Macedonia. Mulți au pledat pentru ideea unei confederațiuni a statelor balcanice și pentru autonomia Macedoniei. În rezoluțiunea primă de „congres“ se vorbește de acțiune comună din parte sərbescă și bulgară pentru ameliorarea situației din Macedonia și despre confederația statelor balcanice.

Acest „congres“, de altcum, nu a fost pur studentesc. Au luat la el parte activă și numeroși politicieni bulgari și sërbi.

Miscările revoluționare din Macedonia și crușările împreunate cu ele se par a se începe de nou. Cum raportă o scrisoare din Sofia, poliția turcescă a deținut în Muntele-Athos doisprezece insurgenți deghisați, cari storceau de pe la călugării de acolo ajutoare în scopul revoluțiunii și au înrolat mulțime de călugări în ceta insurgenților (pe Muntele-Athos sunt la vre-o zece mii de călugări).

Altă știre oficială din Bitolia spune că Turcii și Albanezii din vilaietul Bitoliei și-au format un nou comitet mohamedan, care la cas de o nouă insurcțiune să lupte alături cu soldașimea turcescă contra insurgenților creștini. Apoi, că în vilaele Adrianopol și Salonic ar fi fost câteva ciocniri între soldașimea turcescă și cete de insurgenți, în cari învingerea a fost pe partea Turcilor.

În același timp se raportă, că contrar promisiunii guvernului turcesc de a demobiliza trupele de la granița dinspre Bulgaria, zilele trecute a sosit la Palanca și Cociana (orașe la granița bulgară) mare număr de infanteristi turci cu douăsprezece tunuri, și că soldații turci au schinguit și jefuit populațiunea creștină de prin locurile pe unde și-au făcut calea până la orașele amintite.

Răsboiul. Mercuri noaptea spre Joi s'a dat o luptă navală între flota rusescă din Port-Arthur, care eșise în largul mării în expediție de spionaj, și între flota japoneză. Din flota japoneză s'a cufundat un torpilor, ear' din cea rusescă un sfărâmat de torpilori. În omeni pierderile n'au fost chiar considerabile, căci lupta a durat puțin, retrăgându-se flota rusescă în adăpostul portului. Joi pe la ora 9 dimineața patrușprezece vase de războiu japoneze au apărut la gurile portului și până la ora 2 după amiază au bombardat portul și fortărețele lui.

Cu câteva zile mai înainte flota japoneză borbadașe portul și orașul Vladivostoc, aprinzând o parte a orașului, ear' o telegramă ce o dă din isvor chinez „Kōnische Zeitung“ dte 12 Martie, spune că japonezii au debarcat la Tatungcau (în Mandjuria), au bătut trupele rusești de acolo și au ocupat orașele Chiutenceau și Antung. „Kōn. Zeitung“ observă, că dacă cele comunicate în telegrama aceasta vor fi adevărate, atunci din ea rezultă, că Japonezii au ajuns în dosul ortei rusești din Mandjuria, ceea ce pentru Ruși înseamnă cam atîta cât aprîpe pierderea războiului.

Oficială.

Oficiul cassei așteptă imediată espedare a cuitanțelor pentru ridicarea competențelor parohiale pe semestrul I, ca în timpul cel mai scurt să se pōtă încheia rațiociniul. Ajutorul capelanilor se împarte de aci înainte decursiv, deci abia la finea anului.

Cestiuni școlare.

Convocare

În conformitate cu circularul Preaven. Consistoriu arhidieceșan din 15 Ianuarie c. nr. 80 școl., în calitate de comisari consistorial, prin acesta convoc conferența învățătorilor din cercul XI (prot. Lupșa-Turda) în școala gr. or. din Sălcăva-de-jos pe zilele 23—25 April (6—8 Maiu) a. c., — la care se invită a participa toți învățătorii, ca membri ordinari și obligați, ear' P. T. directori locali și alți onorațori — ca onorari. Deschiderea va avē loc îndată după serviciul divin din biserica gr. or. din loc.

Obiectele: I. Temele fixate de Consistoriu:

a) Importanța cântării în școala populară cu deosebită considerare la poporul nostru. b) Rolul familiei în educațiune și scaderile acesteia în familiile țăranilor noștri. — Vor prezenta referade scripturistice asupra acestora: ad a) Simion Nosa și Nicolae Dumitriu, ad b) Teodor Oniț, Ioan Popuța și Vasile Muntean.

II. Teme satorite de conferența trecută:

1. Disertațiuni: a) Împărțirea materialului din toate obiectele pe zile și săptămîni, de comisiunea emisă sub p. XIII. al protocolului, b) Importanța ce o are istoria naturală în educațiune, de Ioan Manica și Sevastian Ceapa, c) Cum să se propună religiunea în școala populară pentru cultivarea și ridicarea adevăratului simț religios-moral? — de G. Rancea și Vasile Miclea.

2. Prelegeri practice: a) Limba română:

„Două fetițe la holdă“, de Ioan Moldovan și Vasile Jina; b) Limba magiară: Cu tesele alese după plac, preleg: Vas. Butură cu cl. VI., I. Pêrvu cu cl. V., Iosif Herdea cl. IV., și I. Meșian cl. III; c) Istoria patriei: „Ioan Huniade“, de I. Lupescu și Pavel Stanciu. d) Comput: cu tese după plac, preleg: Macaveiu Cutean la cl. IV., Teod. Nicoră cl. III., Ioachim Groza cl. II. și Ioan Ghiu cl. I.

III. Teme și obiecte preficte prin sub-

scrisul comisariu: a) Arvînd în vedere cadrul orelor preficte pentru școala de repetiție, când și cum să se țină aceea școală; și ce fel de material să se propună cu preferință? — Va prezenta plan Ioan Pașc; b) În legătură cu prelegerile din l. magiară, se va ține discuțiune liberă asupra metodelor celor mai practice de a obține progres din acel obiect și se vor face și probe cu elevii. c) Alegerea comisiunilor pentru pregătirea actelor și obiectelor de pertractat și fixarea locului pentru conferența viitoare.

Temele în scris de la I. a—b) și II 1. a—c) se vor nainta până în 10 April subscrisului, pentru a le ceti prealabil, ear' prelegerile practice în scris se pot prezenta și numai în ședință. — Timpul maxim pentru o prelegere e $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ oră; de aceea prelegătorii să fixeze bine obiectele și să potrivească estensiunea materialului. În privința metodelui nu se face restricție, dar' prelegătorii vor anunța din capăt felul metodelui ce-l folosesc. Asemenea disertațiile să fie concise și lipsite de frasele ce nu aparțin strict la obiect. Se pottește, ca și membrii cari n'au teme, să se pregătescă din toate, ca la cas de lipsă să pōtă prelege și dinșii.

Ofenbaia, 21 Februarie. 1904

Vasile Gan
comis. cons.

NOUTĂȚI

Fundațiunea Gozdsu. Eri dimi-nută a sosit a. casă Esc. Sa Inaltprea-sânțitul arhiepiscop și metropolit al nostru Ioan, rentors de la Budapesta, unde mersese spre a conduce ședințele reprezentanței fundațiunii Gozdsu. Patru zile au durat aceste ședințe, în cari s'a aprobat rațiociniul fundațiunii pe 1903, s'a aprobat budgetul pe 1904 și s'au rezolvat și celelalte agende privitoare la administrarea fundațiunii. În anul 1903 fundațiunea a dat stipendii în sumă de 66.283 corone 66 fileri, și sunt prospecte, că în viitoriu va pute distribui încă și mai mult, deore-ce prin semnarea celor 89 acții noue de ale „Primei casse de păstrare din Budapesta“ („Pesti első hazai takarékpénztár-egyesület“) și-a mărit averea cu peste un milion de corone și astfel

terțialitatea venitului curat, cātă are să fie distribuite ca stipendii, încă va fi mai mare. Avere a actuală a fundațiunii trece binisor peste suma de șese milioane de corone.

Un proces mare, câștigat de episcopia gr.-cat. din Oradea. Încă pe timpul episcopului Oitean s'a fost început un mare proces între episcopatul gr. cat. de la Oradea mare și între baronul George Bánffy și ereții acestuia, pentru 35.000 jugere de pământ. Pe timpul comasăiei Gyarmathy Zeigmond, dirigătorul moșilor lui G. Bánffy ocupase 35.000 jugere de pământ din domeniul episcopatului și le anectase la moșile lui Bánffy. Episcopatul făcuse contra acesteia arătare la ministeriul de culte, care a îndrumat cauza pe cale judecătorească. La 15 ani după această episcopatul a făcut lui Bánffy și erețiilor lui proces de retrocedare a pământului și totodată și proces de despăgubire pentru folosirea pământului. Tribunalul a hotărît în favoarea episcopatului; tabla reg. a judecat pământul pe partea lui Bánffy, ear' Curia a acceptat sentința tribunalului. Astfel cele 35.000 jugere de pământ, în valoare de circa trei milioane de corone, au fost redade episcopatului, care le-a și luat în posesiune. În acest timp s'a finalizat și procesul de despăgubire, în care tribunalul în ședința de Marti a obligat pe ereții lui G. Bánffy să plătescă episcopatului 36.000 de corone.

Nou deputat sinodal. Eri s'a făcut alegerea de deputat sinodal în cercul XV. (Târnava) pentru restul perioadului 1903—1905. Ales a fost candidatul Dr. Dumitru Stefan.

Despre pictorul Smigelschi, cunoscut și publicului sibuan, revista „Magyar Iparművészet“ din Budapesta scrie următoarele: „Când privești la picturile dlui Smigelschi, te veți pare-că transportat pe muntele Athos, într-o sfântă mănăstire, plină de tămâie. Profesorul Smigelschi ne conduce într-o lume singulară, ieratică, împodobită cu smalt de aur.... Numele dsale de acum înainte nu mai este un nume necunoscut“.

Concurs pentru primiri în școlile militare. Ministrul comun de războiu a publicat concurs pentru primiri pe anul școlar următoriu în următoarele școlile militare: în cursul prim al școlii reale superioare din Sopron la 20 locuri gratuite, susținute de stat, 20 locuri stipendiate și 10 locuri parte pe jumătate gratuite, parte plătibile (taxele, diadactul, etc.); în cursul prim al academiei ludoviciane din Budapesta (pentru honveții) la 5 locuri gratuite, susținute de stat, 26 locuri stipendiate și 24 locuri parte pe jumătate gratuite, parte plătibile. La fie-care dintră aceste locuri se pōtă concura până la 15 Maiu st. n. (din partea celor cari petrec afară de granițele țerii, până la 31 Maiu). Amănunte asupra condițiilor de concurs se află în numărul de Mercuri (9 Martie) al foiei oficiale.

Pentru casa Domnului. Ni se scrie, că la stăruințele preotului Nicolae Reu din Borgo-Mijoceni (țrațul Bistrița) s'au aflat îndemnați următori credincioși din comuna numită să facă dăruiri pentru biserică, a nume: Nicolae Reu a contribuit cu 200 cor. la edificarea casei parohiale și cu 72 cor. la procurarea clopotului mare; Teodor și Maria Trif au cumpărat un rând de vestiminte preoțești în preț de 100 cor.; Ioan Mistic un rând de vestiminte de catifea și liturgiul cu litere latine; George, Grigore Someșan, Daniil Lazar, 6 prapori în preț de 160 cor.; Mateiu și Viróna Vlăsa, un rând de vestiminte preoțești de metasă răsucită, foarte elegante, în preț de 160 cor.; Dumitru și Casian Bondriș un molitvelnic cu litere latine, un polcandru cu 12 luminări, făcut din bronz și cu mărgele de sticlă, 120 cor. Dumitru Bondriș a făcut pe apele sale și „corul“ de asupra tindei, a donat mai multe icone mari, ear' Casian Bondriș a donat 2 sfesnice pe altariu și altele în preț de 220 cor.; Daniil Lazar a cumpărat un al doilea polcandru mai mare, foarte elegant, tot din bronz și cu mărgele de sticlă, apoi 2 sfesnice pe sfântul Prestol în preț de 120 cor.; Nicolae și Nastasia Holbură au cumpărat un rând de vestiminte de metasă fină, spre a se servi cu ele numai la zile mari, în preț de 160 cor.; Dăna Maria Turturean a cumpărat un rând de vestiminte negre de catifea, a îmbrăcat sfântul Prestol cu damasc în flori de metasă cusute, a donat un covor de-asupra, toate în preț de 120 cor.; Dumitru Monda, G. Zharie, C. Hulpean, au cumpărat mai multe icone mari în preț de 60 cor.; Simion și Mariuca Monda, au făcut o răstignire în cimitirul bisericeii și perdelele de la sf. dveri; G. Trif Someșan și Teodor Andreșel au cumpărat Apostolul cu litere latine legat fin, în fine s'au însoțit mai mulți, cum Iie Ghita, S. Pop, D. Lăzar, S. Săuca, Ioan Vrincean și Florea Monda și au procurat sf. Potir de

argint veritabil cu toate cele trebuincioase vase de serviciu. Tuturor donatorilor acestora comitetul parohial din Borgo-Mijloceni a votat meritata mulțumită protocolară, ear' noi înregistrând faptul, lăudăm alipirea arătată către maica biserică, și dorim ferice și zile bune donatorilor, cum și mulți imitatori.

† Iosif Luch, paroh în Certejul-de-jos (tracul Ilia), a răposat Marti (24 Febr. v.), în etate de 73 ani și după 34 de ani de serviciu preotesc făcut în comuna Certejul-de-jos. Înormântarea i-s-a făcut Joi (26 Febr.) prin șesș preoți.

Un nou bursier al soc. p. fond de teatru român. „Gazeta Transilvaniei” serie sub titlul de mai sus următoarele: Comitetul societății pentru fond de teatru român a decis în sedința sa din 7 l. n. n. ținută la Brașov sub prezidiul dlui Iosif Vulcan, acordarea unui ajutor de 400 cor. dlui George Stoica, absolvent al școlii comer. sup. din Brașov, pentru a se pute înscrie la conservatorul din București (secția declamatorie) pe lunile Martie—Iulie v. a. c. Pe lângă dl Zaharie Bărsan, care petrece actualmente în Brl n spre a se perfecționa în arta dramatică, av m acum în persoana dlui Stoica pe al doilea bursier al societății, căruia îi dorim mult succes în frumoasa chiamare

Recompensa — băiatului. Un a nome Moritz Moscovici din Botoșani (România) în calea de la gară spre „hotel Traian” și-a pierdut din birjă o geantă în care erau 100.000 de franci. Un băiat a ridicat de din geanta și alergând după birjă a predat bogășului geanta cu banii. Coconul Moritz a dat băiatului bacșiș — douăzeci de lei.

Morțea bețivului. Zileziul Stakasz Ferenz, aplicat la lucru în despărțământul de cernut al unei mori din Budapesta, în una din serile trecute intrase în lucru turmentat bine de beaură. În starea de b' tie s'a culcat în covata țeritelor, unde adormind dus n'a mai simțit că țeritele i curg vrav de pe scoc și l' astupă sub ele. Intr-on târziu căntându-l tovarășii de lucru de prin celelalte despărțăminte, l'au sflat mort sub vravul de țerțe.

Deosebite merite și-a câștigat inventatorul crucei duple electro-magnetice R. B. nr. 86,967, dl Albert Müller, ceea ce reieșă și din următoarea scrisoară de mulțumită: Stimate dle Müller (Budapesta V Vădăz-nteză 42/V). Îți datorăm deosebită mulțumită pentru invenția d'ială vindecătoare. Aveam dureri teribile de spinare și de inimă și prin folosirea crucei duple electro-magnetice R. B. nr. 86,967 am devenit earăși sănătos, pentru ce îți exprim călduroasa mea mulțumită. Cu stimă Brăger János (Vas Körtvényes, 22 Faur 1904.

Se cântă „Convorbiri Literare”. Pentru seminarul „Andreian” se cântă spre cumpărare colecția revistei „Convorbiri Literare” din anii 1885, 1886, 1892—1896, 1898, 1900—1902. Oferte se se adreseze la „Librăria arhidieceasană” în Sibiu (Strada-Măcelarilor nr. 45).

Dr. Hilariu Mitrea

medic de stab în serviciul Olandei (India) după scurte suferințe și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului în 31 Ianuarie c. în Viena în etate de 62 de ani.

Partea pământescă a neuitatului răposat în Domnul s'a așezat spre vecinică odihnă în 2 Februarie în cimiteriul central din Viena.

Fie-i odihna lină!

Reșinari, Martie 1904.

Nicolae Isdrailă Hilariu P. Mitrea
comerciant, ca giuere. inginer în Berna
Maria Isdrailă
n. Mitrea,
ca fiu și fiică.

[66] 1—1

Posta redacției.

Dlul I. S. în M. Polcaudre se pot procura în Sibiu la Josif Jickeli, strada Cisnădiei, ori Iohann Weindel piața mare.

Dlul N. Cărpinișan în R. Cu plăcere am satisface dorințele exprimate, dacă n'am fi îngrămădiți prea peste m su-ă cu material urgent. Vom căuta însă și i facem totuși loc, câte-că în numărul de sfintele sărbători ce se apropie.

Teatrul orășenesc.

Luni (14 Martie): „Geschwister Lemke”, pi-să populară în 4 acte, de R. Skowronek și L. Walth r Stein.

Marti (15 Martie): „Hunneles Himmel-fahrt”, piesă în două părți de G. Hauptmann.

Studiu din sfera iconografiei orientale.

De Dr. Miron E. Cristea.

(Urmare).

Cu totă libertatea acastă, dovedită prin exemplele de mai sus, totuși s'a desvoltat în orient aproape pentru fie-care iconă un anumit „tip”, care determină înfățișarea ei și de care se ține mult cont. Acest fapt, care de altcum nu există numai în pictura bizantină, n'are să ne seducă a concluda, că pictorul este strins legat în purcederea sa; din contră, trebuie să constatăm, că de multe-ori se lăgă pictorul însuși, de bună voie, căci nu are destulă încredere în sine de a merge pe piciorlele proprii, mai ales în lucruri, unde o eventuală greșelă pôte strica mult.

Acastă încredere a lipsit mai ales pictorilor epigoni, cari au zugrăvit cele mai multe frescuri, ce le aflăm în muntele Athos (după vécul XV). Și mai bine au făcut, că nu s'au încumetat cu puterile lor debile la creațiuni nouă, de cari nu erau capabili. De altcum, rămânând slujbele divine aceleași, nici nu era necesitate de inovațiuni speciale, remarcabile. Astfel același rămânând isvorul, din care pictura bizantină scôte cuprinsul iconelor sale, și scădând puterea creatoare și artistică a pictorilor, nu s'a putut desvolta o variațiune mai băttătoare la ochi, ci din contră, s'a născut o asemănare aproape tipică a celor mai multe chipuri bizantine, ceea-ce de altcum este caracteristica și a altor asemenea scôle sau direcții și epoce de artă.

De aci însă nu pôte urma, că în vecii vecilor să nu mai facem progres cu lumea, ci să imităm produsele unui timp de mult trecut și ale unor măestrii de mână a doua.

Norme cu privire la localizarea chipurilor.

Bisericile bizantine sunt pictate în întreg interiorul lor, parte cu iconă, parte cu ornamente diferite, etc. Decorațiunea acastă formeză un întreg organic, bogat și frumos, cu mult efect artistic, când este executată totă conform normelor usitate.

Acastă se întâmplă mai ales în timpul din urmă mai rar, căci pictarea regulamentară a întregului interior reclamă atât timp lung, cât și spese enorme.

Aranjarea chipurilor și a iconelor este în liniamente generale prescrisă. În cadrele directivelor generale însă este admisă variațiunea.

În privința locului de așezare este dătător de ton actul religios, ce se îndeplinește în respectiva parte a bisericei. Iconele trebuie să fie acomodate acelor lucrări sau acte rituale, ca astfel și prin iconă, ce le vedem, să ni-se reamintescă acele întâmplări și lucrări divine, întru amintirea cărora îndeplinim și azi slujbele sfinte.

Capul lucrului este deci să ții cont de principiile fundamentale ale acestei localisări, și anume: a) în altar să aplici momente liturgice; b) în cupola principală se personifică actul rugăciunilor; ear' în celalalt spațiu al bisericei (naiei) praznicele, adecă diferite momente din viața lui Iisus și a sfinților.

Rămâne acum în voia pictorului, respective a edificatorului, ca — conform împrejurărilor date — să desvölte mai bogat, sau în măsură mai redusă, aceste prescripțiuni generale.

Aceste directive principale trebuie să se observe mai ales la pictarea unei catedrale, carea trebuie să stea sub conducerea unor bărbați pricepuți. — Mai târziu vom precisa mai în detail acastă localizare. Aici am indicat numai normele principale.

Cele mai însemnate biserici românești și pictarea lor.

Deci când e vorba de pictarea interiorului unei biserici orientale, nu se înțeleg numai tablourile pictate în frescuri¹⁾, tempera²⁾, sau cu Kasein, în colorii de oleu ori apă, etc., cari de regulă se zugrăvesc pe câmpurile mai mari ale pereților și boltiturilor etc, ci — pe lângă aceste tablouri, cari reprezintă scene biblice, persoane sfinte etc. — întreg interiorul trebuie decorat cu feliurite ornamente, compuse une-ori din frunze și flori naturale, altă-dată din figuri geometrice în linii ôble ori rotundite și impletite, din animale, etc. Aceste figuri sunt de cele mai multe-ori imprumutate mai ales din ornamentica arabă, persică, egiptenă, etc. Asemenea decorațiuni se fac pe toate părțile interiorului bisericei, cari nu admit pictarea de sfinți, și anume: în jurul ușilor și ferestrelor, pe archivolte (arcurile cari lăgă columnele unele de altele), pe parcană, streșine etc.

Chiar și columnele înseși de multe-ori sunt colorate. Așa la Curtea de Argeș, la Sinaia, la biserica Amza (din București), Mirăuți (Suceva), deși în unele locuri aceste columnă sunt de granit sau chiar de marmoră. Colôrea lor naturală, chiar ciselate fiind, nu armonisescă cu interiorul pictat în colorii vii.

¹⁾ Sub frescuri înțelegem pictura făcută pe tencuella umedă. Zidariul de regulă face la clădiri mai însemnate 3 aruncături de tencuella. Prima pe cărămizile gôle e mai grunzurosă, celelalte mai fine, ultima chiar de tot lucie. Varul trebuie ars cu lemne, nu cu cărbuni; ear' nășipul quartz se fie spălat, ca să nu cuprindă lut și gozuri. Ultima tinciuire se face înainte de începerea pictării, așa ca tinciuelă umedă să se uște de-odată cu pictura. Mineralele, ce ies din tinciuelă, se petrifică împreună cu colorile picturii și formeză o cōjă durabilă, lucie, ca de sticlă.

²⁾ Celelalte soiuri de pictare aplică între tinciuelă și pictură (colorii) un mijloc de tîpire. La pictura tempera se prepară materialul de colorii în o anumită formă. Colorile așa numite tempera (c. minerale fine) și colorile majolica (amestecate cu pământ majolica) se prepară cu miere clară și apoi de cleiu și alte ingrediente lipicioase. Acastă tehnică de pictare se aplică mai ales la decorațiuni. Măestrii mai vechi încă folosiau cleiu, gumi, galbînș de ou, lapte de smochine. La pictura Kasein legătura este din var amestecat cu lapte covăsit. Penelul se bagă în colôre și apoi în lapte. I. Keim a compus anume un fel de asemenea lipiciu, care se aplică mai ales la picturi externe, espuse la mai multe primejdii clementare.

Aprôpe toate bisericile popôrelor ortodoxe din țerile orientale sunt astfel pictate în interiorul lor. În deosebi cele mai vechi cuprind, pe lângă decorațiuni, o multime mare de tablouri biblice după toate prescripțiile iconografiei bizantine.

Amintesc aici dintră bisericile de pe teritoriul locuit de români numai următoarele, pe cari eu le-am cercetat în cursul unei călătorii de studiu.

Biserica din Bușteni (de pe domeniul corônei), Amza, pictată de italianul Marchetti și terminată la 1902, biserica albă, Stavropoleos, biserica sfinților Voivodă, terminată în 1903, biserica Vergu sau a sfântului Mina, biserica Pitar-Moșu, biserica de la sfântul Spiridon, biserica Radu-Vodă, biserica grecescă, biserica sfântul George vechiu, Domnița Balașa, biserica sfinților apostoli, biserica Brezoianu și biserica sfântul Nicolae-Tabacu, toate din București; biserica grecescă din Brăila și din Galați, biserica parohială din Vâslui, biserica catedrală a metropoliei din Iași, în care se află mōștele sfintei Paraschive, (aduse din Constantinopol de Vasile Lupul la 1641 și așezate la început în biserica celor 3 ierarchi), biserica Trei Ierarchi, zidită de Vasile Lupul (1639) și acum restaurată frumos. E un cap de operă ca arhitectură și sculptură; biserica Bărboiu, zidită de vornicul Bărboiu la începutul vécului XVII, biserica sfântului Spiridon, toate din Iași; biserica Mirăuților, terminată în 1903, și biserica Mănăstirii, ambele de la Suceava; Catedrala din Cernăuți, precum și biserica seminarială și capela metropolitană din reședința metropolitană din Cernăuți, biserica vechiei episcopii de la Rădăuți, biserica mănăstirii Putna, zidită de Stefan cel Mare și acum totemai în restaurare, biserica parohială din Putna cea mai vechie biserică din Bucovina, strămutată aici de la Voroneț¹⁾, biserica de la mănăstirea Sucevița²⁾ (Bucovina); biserica mănăstirii de la Sinaia; biserica mănăstirii de la Curtea de Argeș. Biserica din Argeș-oraș, zidită de Radu-Negru (1290—1314). Aici se păstrează mōștele sfintei Filotea, pe carea în o biserică de la Rimnic-Vâlcea o găsim îmbrăcată în haine țerânești, cu alțițe și cătrînță. Ea a fost fată de țeran. Biserica din Constanța, biserica mănăstirii Cozia, unde e mormântul lui Mircea cel Mare etc.

La noi bisericile cele mai vechi, chiar și cele de lemn, încă au fost zugrăvite în întreg interiorul. Aceste însă încep a dispărea total. Un exemplar vrednic de păstrat pentru posteritate este biserica din Poiana Sibiului (Transilvania). Cele mai nouă, din zid, au picturi numai în catapitēsma, afară de unele, ca la Galați (Bistrița), Abrud oraș etc. Dintră bisericile mai vechi de piatră se susține pictura în biserica de la Poplaca, de la Porcești, zidită de un voevod român, și mai ales în cea vechie de la Reșinari și de la mănăstirea română Hodoș-Bodrog (singura mănăstire ortodoxă română din metropolia Ungariei).

¹⁾ Despre istoria bisericii din Voroneț vezi Fr. Ad. Wickenhauser: „Geschichte der Klöster Woronetz und Putna”; apoi: „Die gr.-orientalischen Kirchenbauten in der Bukowina”, de Josef Hlavka în „Oesterreichische Revue”, Wien 1866. În timpul mai nou s'a ocupat cu bisericile din Bucovina Karl Romstorfer: „Die moldauisch-bizantinische Baukunst” 1895, 1896.

²⁾ Biserica mănăstirii din Sucevița (Bucovina). Cea mai complet zugrăvită biserică, din câte am văzut, este cea de la mănăstirea Sucevița. Zidită de principele Moldovei Eremie Morilă (1578—1581), ajutat de fratele seu George Movilă, episcop la Rădăuți.

Acastă biserică este întreg pictată, atât interiorul cât și exteriorul. Despre pictura interiorului bisericilor vorbim la mai multe locuri, de aceea aici ne restringem numai la exterior. Anume: sub streșina bisericei este o ghirlândă de flori, ear' restul zidului este împărțit în mai multe rânduri sau fâșii, cari se întind în jurul exteriorului. Pictura rândului I (de sus în jos calculat) începe de-asupra ferestii de la fundul altarului cu figura lui Iisus în un vas, purtat de 2 serafimi. Urmază apoi de desupt Iisus ca arhieru, încunjurat de o mandorlă cuadraplă, constăttătoare din un cerc intern, apoi urmază două cuadrate mai mari, astfel suprapuse, că colțul unui cuadrat taie colțul celuilalt; ele închid cercul. În fine e alt cerc, estern mai mare. Iisus e întreg îmbrăcat în alb. Mandorla e ținută de 2 ingeri, asemenea în haine albe.

La rândul al III-lea e Maria cu Iisus în pōlă; IV. Iisus, ca Emanuil, binecuvântând cu ambele mâini; V. Iisus încunjurat de insigniile evangelistilor. În dreapta și în stânga rândului I se înșiră unul după altul multime de serafimi cu câte 6 aripi. În centrul aripilor este capul și ambele mâini cu ripide. Serafimii sunt în două chipuri desemnați. La unii toate 6 aripile sunt libere, la alții câte 4 aripi se strătae.

Rândul al II-lea cuprinde ingeri cu corp întreg, îmbrăcați în cămașe roșie, galbină ori neagră, de-asupra cu mantie. Au câte 4 aripi: 2 lungi, îndreptate în jos, și 2 întinse orizontal, cam degenerate, scurte. În dreapta țin băț, ear' în stânga global cu un monogram. Hainele sunt jos bogat tivite cu fâșii aurii și preserate cu petri scumpe.

În rândul al III-lea sunt tot ingeri, patru aripi, îmbrăcați ca diaconi, și cu mâinile încrucișate în formă de ✕. Orariul este cu un capăt de regulă așezat peste mână dreaptă.

Ingerii sunt peste tot cam gârboviți, plecați în spre Iisus, ceea-ce înseamnă, că i-se închină lui dimpreună cu toți sfinții din celelalte rânduri.

În alt rând sunt prorocii, apoi apostolii și ucenicii apostolești de ai lui Pavel, îmbrăcați în cămașă și mantie, ear' de-asupra au omofo alb cu cruci multe negre pe el. Din aceste haine s'au desvoltat vestmintele preoțești și arhieresti stihar, felon, omofo etc. În mână au unii o carte compactată, alții rotule. Așa Tit, Ilich, Epafra, Mina, Sila, Apolos, Chifa, Onisifor, Cuart, Iuda. Clim(ent), Codrat, Stahia, Lin, Erast, Filimon, Carp etc. Apostolii nu au insignii, ca la apuseni, ci sunt cu papirus sau cu o carte legată, în mână. Dovadă, că s'a pictat de pictori vechi orientali, la 1551.

În alt rând mai jos urmază sfinții părinți, apoi martirii, și în urmă cuvioșii.

Mult efect produce asupra poporului de la sate un tablou, care reprezintă: cum dracii trag în iad pe cei păcătoși. Aceștia tind a se suî la ceru pe o scară. Dracii sunt negri, goli, cu corne și aripi la rădăcină subțiri și în afară mai late; ear' la pânțele au cap și gura cu dinții rânjiți, drept simbol, că de împărăția lor se țin toți cei-ce în viață numai de pânțele, de cele materiale s'au îngrijit. Pe cei drepti îi scutesc ingerii, ca să se nu aluneco de pe scară, și se ajungă întregi în ceru, unde îi așteptă Iisus. Ingerii le ofere cununa dreptății.

Poporul care vine în pelerinagiu la sfânta mănăstire stă cu ceasurile întins pe pajistea de lângă biserică, și privește lung tabloul, cugetându-se la păcatele sale și la îndreptarea lor.

Drd. teol. Virgil Cioban încă descrie mai pe larg acastă mănăstire, istoria ei și în deosebi pictura din interiorul acestei biserici în nr-ii 2—8 din 1904 ai „Telegrafului Român”; de aceea noi am insistat aici mai mult asupra exteriorului. — Pictura e al fresco. Vezi și Dr. Wladimir Milkowicz: „Zwei Fresco-Kalender in den Bukowinaer Klosterkirchen in Woronetz und Suczawitz, aus dem 16-ten Jahrhundert. Wien 1895”.

(Va urma).

Din cauza desfacerii prăvăliei se pot că-
peta

mașini de scris

noue, de prima clasă, și eftine. A se a-
dresa sub „Sehr preiswert“ cu provocare la
fôia noastră la *Rudolf Mosse, Budapest, IV.*
Ferenczik-tere nr. 3. [65] 1—5

Nr. 268.

[64] 1—3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de paroh
în parohia *Gusterița*, protopresbiteratul gr.
or. Sibiiu, conform ordinului Venerabilului con-
sistoriu arhiepiscopesc din 17 Februarie a. c.
nr. 1592 B., se publică concurs nou cu ter-
min de 30 zile de la prima publicare în „Te-
legraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post
pe lângă cuartir natural, sunt cele fasonate
în tabela B. pentru dotațiunea de la stat.

De la reflectanții la acest post se cere
să aibă calificațiunea prescripă pentru paro-
hii de clasa I. și astfel suplicile lor instruite
în sensul regulamentului și al normelor din
vigore, să le înainteze la subsemnatul oficiu
protopresbiteral în termenul deschis și a se
presenta în vre-o Duminică ori sărbătoare în
biserica respectivă spre a-și arăta desterita-
tea în oratorie, cântări și tipic, eventual a
celebra serviciul divin.

Sibiiu, 27 Februarie 1904.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Sibiiu, în
conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 985/1903

[62] 1—3

Concurs

Pe baza venerabilei rezoluțiuni consis-
toriale din 25 Novembre a. c. nr. 12,032 Bis.
pentru ocuparea postului de capelan lângă
neputinciosul paroh *Nicolae Brândușă* din pa-
rohia de clasa a III-a *Șaș*, se publică concurs
cu termen de 30 zile de la prima publicare
în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post
sunt jumătate din cele fasonate în tabela B.
pentru întregirea venitelor preoțești de la
stat, despre cari concurenții și pot lua in-
formațiuni de la oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post de ca-
pelan au a-și așterne cererile concursuale
conform normelor în vigore până la termenul
indicat subscrisului oficiu protopresbiteral,
având a se prezenta poporului în biserică în
vre-o Duminică sau sărbătoare pentru a cânta,
eventual a celebra și a cuvânta.

Sighișoara, 24 Decembrie 1903.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractu-
lui Sighișoara.

În conțelegere cu sinodul parohial con-
cernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 13 1904.

[52] 2—3

Concurs

Pe baza dispunerii consistoriale de la
8 Ianuarie 1904 nr. 11144 1903 B. se publică
concurs pentru întregirea postului de paroh
în comuna bisericească de clasa III *Valea-
verde*, protopresbiteratul Câmpeni, cu ter-
minul de 30 zile de la prima publicare în
„Telegraful Român“.

Venitele sunt cele cuprinse în cola B.
pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii a ocupa acest post se trimită
rugărilor concursuale în termenul recerut la
subscrisul.

Câmpeni, 10 Februarie 1904.

Romul Furdul
protopresbiter.

Nr. 173/1904.

[56] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh
în parohia vacantă de clasa a treia, *Colun*,
protopresbiteratul gr. or. Avrig, pe baza re-
soluțiunii preavenerabilului consistoriu archi-
diecesan din 13 Ianuarie a. c. nr. 331 Bis.
prin această se scrie concurs cu termen de
30 zile de la prima publicare în „Telegraful
Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post
sunt cele fasonate în cola B. pentru întregi-
rea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post se și
subșternă cererile concursuale instruite con-
form legilor în vigore la subscrisul oficiu
protopresbiteral greco-oriental al tractului
Avrig (posta Avrig, Felek, Szabenvármegye)
până la termenul susindicat, având a se pre-
senta în vre-o Duminică sau sărbătoare la
biserica, pentru a cânta, eventual a celebra
și cuvânta.

Avrig, 20 Februarie 1904.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Avrig în
conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Căndea
protopresbiter.

Nr. 173 1904.

[54] 2—3

Concurs din oficiu.

Pentru ocuparea definitivă a următoarelor
posturi de învățători din comunele mai jos
însemnate se deschide concurs din oficiu cu
termin de 30 zile de la prima publicare în
„Telegraful Român“.

1. *Intorsura-Buzăului*, postul de în-
vățătoriu cu începătorii, având a instrui de
2 ori pe săptămână din o parte mărginașă a
comunei.

2. *Dobârlău.*3. *Marcoș.*4. *Chezdi-Martănuș.*

Fiecare din posturile acestea sunt pro-
vedute cu salariu anual de câte 600 corone de
la popor și cassa bisericeii pentru care va
provedi și cantoratul.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste
posturi au a-și înainta suplicile la subscrisul
în Brețcu (Bereczk), comitatul Háromszék

Brețcu (Bereczk) 10 Februarie 1904.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului
Treiscaune.

Constantin Dimian
protopresbiter.

[49] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în
parohia de clasa I. *Turnișor*, se scrie con-
curs nou cu termen de 30 zile de la prima
publicare în „Telegraful Român“, conform re-
soluțiunii consist. archid. dto 16 Decembre
1903 nr. 13066 Bis.

Emolumentele împreunate cu acest post
sunt cele satorite în tabela B.

Doritorii de a concura la acest post vor
avé a se prezenta în acest termen în vre-o
Duminică sau sărbătoare spre a-și arăta de-
steritatea în cântări și în predică.

Turnișor, 15 Februarie 1904.

Comitetul parohial în conțelegere cu ofi-
ciul protopresbiteral.

Ioan Radu
president.

Ilie Mnntean
notariu.

Nr. 223.

Cu știrea și consensul subscrisului.

Sibiiu, 16 Februarie 1904.

Oficiul protopresb. gr. or. Sibiiu:

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 192 1904.

[57] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan
în comuna *Bucium-Ișbita*, tractul Abrud
pe baza rezoluțiunii ven. consistoriu din 27
Ianuarie 1904 nr. 767 Bis., se scrie concurs
cu termen de 30 zile de la prima publicare
în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post
sunt jumătate din venitele fasonate în cola B.
pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Cei ce doresc a ocupa acest post își vor
înainta suplicile, instruite conform legilor în
vigore subsemnatului oficiu protopresbiteral
și se vor prezenta în vre-o Duminică sau săr-
bătoare la biserică spre a cânta respective a
celebra și cuvânta.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al
tractului Abrud.

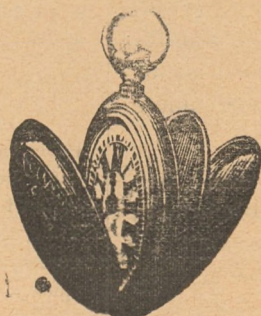
Abrud, 19 Februarie 1904.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

8 zile de probă!

Cu preț uimitor de efin, cu numai fl. 3-05
se pôte căpeta o garnitură admirabilă constând
din următoarele patrușprezece juvaere prețioase:

Important pentru fie-cine!

Important pentru fie-cine!

- 1 orologiu de busunar anker remontoar de nickel,
(sistem „Roskopf-Patent“), cu capace frumos gra-
vate, precis regulat, garanție pe 3 ani, și cutie.
- 1 lanț panterat de goldin sau nichel, cu acățator,
sistem parisian.
- 1 ac de cravată de goldin cu briliant.
- 1 păreche bumbi de manșete aurite, marca „Garantie“.
- 1 garnitură bumbi de cămașă și guler de goldin, 15 buc.
- 2 inele de goldin cu pietri elegante.
- 1 oglindută în cutie.

Aceste 14 prețioase și admirabile obiecte
împreună cu orologiu anker-remont, espedeză
pentru fl. 3-05 pe lângă ramburs ori trimițen-
du-se banii înainte, firma:

BRÜDER HURVITZ

casă de esport

Krakau, Stradom 17 (Oest)

Ce nu convine se primește înapoi în 8 zile, banii se
returnează cumpărătorului, așa că e eschis ori-ce risc.
Cataloge ilustrate despre div. mărfuri gratis și franco.

— Se primesc vinători și agenți. —

Aceeași garnitură cu un orologiu goldin de Geneva,
care și păstrează colorea aurie neschimbată, costă nu-
mai fl. 4-75.

[61] 1—15

Vapórele „Kaiser“:

Kaiser Wilhelm II, 215 metri lung,**Kronprinz Wilhelm**, 202 metri lung,**Kaiser Wilhelm der Grosse**, 198 metri lung,**Kaiserin Maria Teresia**, 166 metri lung,

merg în 6—7 zile de la Brema la New-York.

Plecarea Marția.

Vapórele acestea „Kaiser“ pleacă numai din Brema. Cine voește deci să
călătorească cu vapor „Kaiser“ (imperial) pôte călători liber, fără piedeci; nimeni
nu-l pôte oprî. Fie care călător trebuie să fie hotărît deja de-acasă încărău voește
să călătorească, și să nu se lase a fi abătut ori înșelat de nimeni. Fie căruia îi stă
în voie liberă a călători cu banii sei unde voește. Trebuie însă să se îngrijescă la
timp de loc pe vapor și pentru siguranță să trimită la adresa mea 20 cor., ca arvună.

Călătoria de la Brema la America costă: pe vapor „Kaiser“

165 cor., pe vapor de postă 140 cor.

F. MISSLER, BREMEN, Bahnhofstrasse 30

(63) 1—31

casă de bancă și întreprindere de comunicațiune.

Sudórea piciórelor

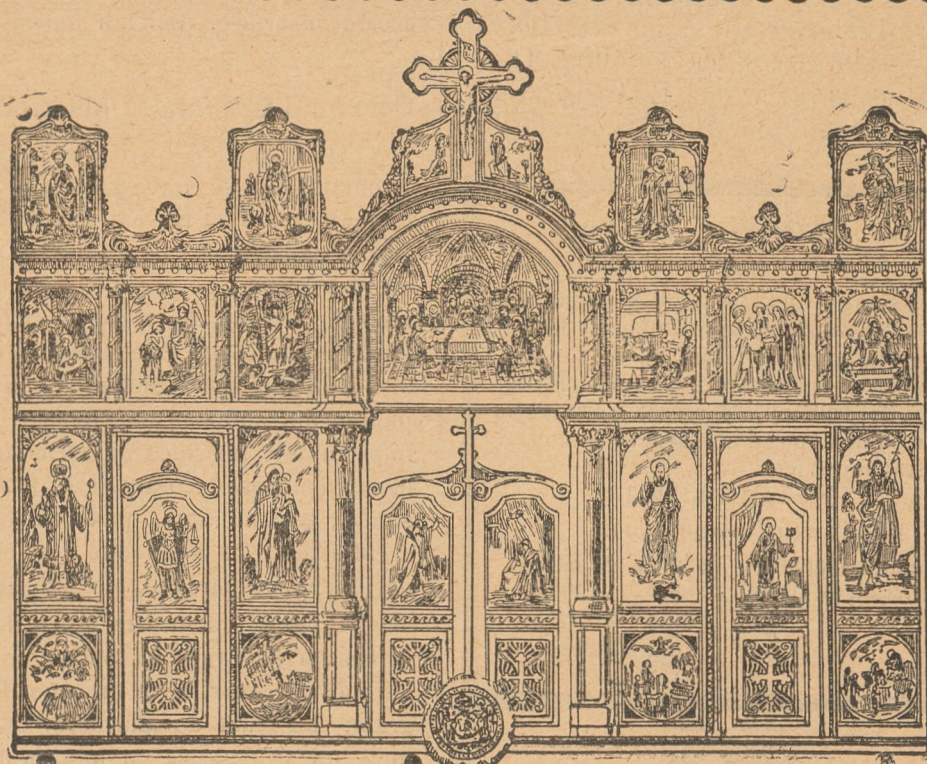
se vindecă radical prin folosirea pravului

„universal antisudoric“

din farmacia la „ursul negru“ a lui

Guido Fabritius**Sibiiu.**

Să se folosescă numai numitul prav!

Școala de pictură religioasă-artistică

Jos. Hofrichter's Sohn

din Reichenau, bei Gablonz,

primește în întreprindere și execută altare noue, reparază picturi vechi,
execută la comandă icône și tablouri în ulei pe pânză, tinichea sau
table de aramă, pe lemn, aluminiu, etc., în dimensiunile recerute.

Icône pentru prapori cum și prapori întregi.

Pictază portrete, fidel după fotografii bine reușite.

Deposit mare de lustre, de sticlă eiselată, cum și de alamă.

Prețuri moderate și executare promptă.

La cerere se trimit schițe și planuri. — Comandele se primesc și se pot face la
Librăria arhiepiscopescă în Sibiiu.

[6] 20—20